

Postadress: Mäster Samuelsgatan 60, 111 21 Stockholm
Telefon: 08-700 13 00
E-post: registrator@arbetsgivarverket.se

ud.remissvar@regeringskansliet.se
ud.p@gov.se

Yttrande över departementspromemorian Bättre förutsättningar för utsänd statlig personal (Ds 2024:9)

Arbetsgivarverket besvarar remisser med utgångspunkt i ett statligt arbetsgivarpolitiskt perspektiv.

Förmånsbeskattning av vaccinationer och hälsoundersökningar

Arbetsgivarverket instämmer med utredningen att nuvarande förmånsbeskattning av vaccinationer och hälsoundersökningar kan leda till att familjer fattar beslut om att avvakta eller avstå nödvändiga hälsoundersökningar och vaccination mot sjukdomar som kan finnas på stationeringsorten. Det kan i sin tur leda till ökad risk för problem och kostnader för hälso- och sjukvård för utsändas familjer, och därmed även en ökad risk för arbetsgivaren och i förlängningen samhället i stort.

Beskattningen leder också till en ökad administrativ arbetsbörda för arbetsgivaren eftersom hanteringen av förmånsbeskattningen är tidskrävande.

Dessutom kan beskattningen innebära att den utsändande arbetsgivaren framstår som mindre attraktiv då många utsända inte ser det som en förmån att bli beskattade för något som betraktas som arbetsgivarens kostnader för utsändningen. Det kan påverka statens såväl som den skilda myndighetens kompetensförsörjning och varumärke negativt.

Skattefrihet för medföljande familjemedlemmars vaccinationer inför och efter utsändningen

Med hänsyn till det som anförts ovan ställer sig Arbetsgivarverket bakom förslaget i avsnitt 7.7.2 att förmån av vaccination av medföljande

familjemedlemmar vid tjänstgöring utomlands inte ska tas upp till beskattning om vaccinationen betingas av utlandsvistelsen.

Att familjemedlemmar kan följa med vid utsändningen är många gånger en förutsättning för att den anställde ska sändas ut och för att familjemedlemmar ska kunna följa med krävs ofta att de före utsändningen tar erforderliga vaccinationer. Det är därför av vikt att sådan förmån ska vara skattefri.

Skattefrihet för medföljande familjemedlemmars hälsoundersökningar inför och efter utsändningen

Då utredningen har varit förhindrade att inom uppdraget lämna författningsförslag om skattefrihet för medföljande familjemedlemmars hälsoundersökningar, har de gjort en bedömning i avsnitt 7.7.4 att den utsändes kostnader för medföljande familjemedlemmars hälsoundersökning före utsändningen bör kompenseras genom lönetillägg. Arbetsgivarverket motsätter sig en sådan lösning med hänsyn till de nackdelar som tas upp i avsnitt 7.7.1. Ett lönetillägg skulle öka både den administrativa bördan för arbetsgivare och arbetsgivarens lönekostnader. Det framstår inte heller som en lyckad lösning att staten som arbetsgivare, för att kompensera för effekterna av gällande skatteregler, ersätter anställda för deras skattekostnader.

I stället bör även hälsoundersökningar göras skattefria. Så som utredningen konstaterar torde den lösningen vara den enklaste och samtidigt mest kostnadsbesparande lösningen för staten.

Arbetsgivarverket instämmer också i det utredningen skriver att en skattefrihet för medföljande familjemedlemmars hälsoundersökning före utsändning är särskilt motiverad för statligt utsända, eftersom de fortsätter att tillhöra den svenska sjukvården under tiden som utsändningen pågår. Om sjukdomstillstånd upptäcks vid en hälsoundersökning före utsändning, och därigenom kan förebyggas eller undvikas, minskar risken att staten genom Kammarkollegiet och den offentliga sjukvården behöver ta ansvar för sjukdomsfall under utsändningen.

Utöver dessa synpunkter vill Arbetsgivarverket förtydliga och särskilt poängtera att vi ser det som oerhört viktigt att skattefrihet för förmån av hälso- och sjukvård som bekostas av arbetsgivaren såväl *före*, *under* som *efter* utlandsstationeringen ska gälla.

Statliga arbetsgivare som till exempel UD, Sida, Migrationsverket, Domstolsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Folke Bernadotteakademien, Försvarsmakten, Polisen, Kustbevakningen, Tullverket och Kriminalvården har utsända i för staten viktiga uppdrag

utomlands och deltar även i internationella insatser av olika slag under FN, EU, OSSE, FRONTEX samt genom NATO samarbetet.

Verksamhetsuppgifterna utomlands utförs många gånger under fysiskt och psykiskt pressande förhållanden och därtill, ur medicinskt hänseende, utsatta områden med smittsamma sjukdomar och osäkra hygienförhållanden. Arbetstagare och i förekommande fall även medföljande familjemedlemmar kan insjukna eller som smittbärare riskera att föra tillbaka bland annat smittsamma sjukdomar till Sverige. Hälsoundersökning kan också innefatta samtal för bedömning av behov av psykosocialt stöd. Vid dessa hälsoundersökningar kan Företagshälsovård, UD/Sida läkarmottagning eller annan vårdgivare med specialistkompetens vara nödvändig.

Det är viktigt att staten som arbetsgivare kan erbjuda villkor som stödjer statens behov av kompetensförsörjning och attraktivitet som en ansvarstagande arbetsgivare.

Arbetsgivarverket vill därför framhålla vikten av att hälso- och sjukvård till följd av utlandsstationeringen som arbetsgivaren tillhandahåller före, under och efter en avslutad utlandsstationering och ges av arbetsgivaren anvisad vårdgivare ska omfattas av skattefriheten.

Ett utökat ansvar för regionerna att erbjuda en god hälso- och sjukvård och tandvård till utsänd statlig personal

Arbetsgivarverket ställer sig bakom samtliga förslag i avsnitt 8.7.3.

Arbetsgivarverket anser att det är angeläget för den statliga arbetsgivarens långsiktiga kompetensförsörjning att dessa ändringar införs, särskilt med tanke på vårt inträde i NATO och med hänsyn till det nya allvarliga säkerhetspolitiska läget. Det är önskvärt att personer kan tjänstgöra växelvis mellan svensk myndighet och internationella arbetsgivare. Statliga arbetsgivare behöver ha möjlighet att anställa personer med rätt kompetens för tjänster utomlands och då behöver en möjlighet till direktutsändning vara möjlig. Det är till exempel inte rimligt att statligt anställda som varit tjänstlediga för anställning inom EU, FN eller annan mellanstatlig organisation behöver flytta tillbaka till Sverige under minst ett år innan de kan sändas ut på nytt med hänsyn till hälso- och sjukvårdsreglerna.

Arbetsgivarverket anser dock, liksom utredningen, att kretsen i dagsläget behöver begränsas till de utsändningar som är av störst vikt ur en utrikes- och säkerhetspolitisk synvinkel. Detta eftersom det finns en viss osäkerhet i dagsläget vad gäller ökade kostnader och ansvar för hälso- och sjukvården i Sverige.

Andra angelägna regeländringar

Arbetsgivarverket vill också i detta sammanhang åter lyfta angelägenheten av regeländringar som förbättrar villkoren gällande sjukpenninggrundande inkomst SGI för medföljande till statligt utsända. Detta är fortsatt angeläget för statens attraktionskraft och kompetensförsörjning med hänsyn till våra ökade framtida förpliktelser utomlands. Vi vill här hänvisa till våra tidigare remissvar till betänkandet SOU (2023:30) Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst samt betänkandet SOU (2017:5) Svensk social trygghet i en globaliserad värld. Utredningarna föreslår bland annat införande av särbestämmelser för medföljande till statligt utsända gällande efterskyddstid och vilande SGI.

Förutom rätt kompetens och personliga förutsättningar för uppdrag utomlands har även arbetstagarens familjesituation stor betydelse, inte bara för dennes välbefinnande utan också för att kunna utföra ett fullgott arbete. En utlandsstationering kan innebära stora påfrestningar både fysiskt och psykiskt och såväl kulturellt som socialt för den enskilda arbetstagaren och dennes familj. En grundpelare för statlig utsändning är att omgärdande villkor och regelverk ska vara trygga, säkra, transparanta och förutsägbara. Den osäkerhet som råder för närvarande kring tillämpning av de sociala trygghetssystemen avseende tillgång till hälso- och sjukvård på sina håll inom Europa som utredningen beskriver är inte tillfredsställande. Arbetsgivarverket uppskattar i detta sammanhang Försäkringskassans interna utvecklingsarbete mot mer träffsäker intygshantering anpassad för underlättande av enkel tillgänglighet och kostnadseffektiv vårdkontakt utomlands för de utsända och deras medföljande familjer.

Beslut i detta ärende fattas av tillförordnad generaldirektör Anna-Karin Jansson. I den slutliga handläggningen deltog enhetscheferna Hanna Schmidt, Andreas Nyström, Åsa Krook, Lars André, gruppchef Per Åkesson, socialförsäkringsexpert Jenny Lindmark och expert utlandsvillkor Dan Hultgren föredragande.

Anna-Karin Jansson

Dan Hultgren

Detta beslut har fattats elektroniskt och saknar därför namnunderskrifter.